

Κεφάλαιο 4

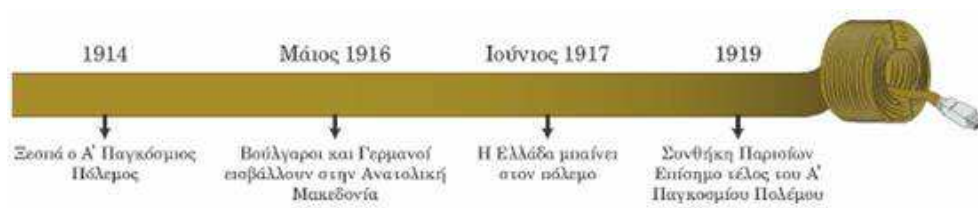
Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (σελ. 190 – 193)

Το 1914 ξέσπασε στην Ευρώπη ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος. Η Ελλάδα, αφού οδηγήθηκε σε διχασμό λόγω της σύγκρουσης του πρωθυπουργού Βενιζέλου με τον βασιλιά Κωνσταντίνο, μπήκε τελικά στον πόλεμο στα μέσα το 1917. Το τέλος του βρήκε τη χώρα στην πλευρά των νικητών.

Σχόλιο [j1]: διχασμός ο [Q17](#): η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του διχάζω, διάσπαση μιας ενότητας. α. η πρόκληση διχόνοιας και η κατάσταση που δημιουργείται από αυτή, σε ένα οργανωμένο σύνολο ατόμων: Ο εθνικός ~ οδήγησε στη Μικρασιατική Καταστροφή.

▲ Ελληνικό στρατιωτικό σώμα παρελαύνει κάτω από την Αψίδα του Θριάμβου στο Παρίσι στις 14 Ιουλίου 1919, Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Η επέκταση των εδαφών της Ελλάδας το 1913 – Δυσκολίες φύλαξης των συνόρων

Η Ελλάδα το 1913 διπλασίασε σχεδόν τα εδάφη της αλλά και τον πληθυσμό της. Δημιουργήθηκαν όμως νέα προβλήματα, καθώς τα εκτεταμένα σύνορα της χώρας ήταν δύσκολο να φυλαχθούν αποτελεσματικά, το οδικό δίκτυο ήταν περιορισμένο και δυσκόλευε τη μετακίνηση των στρατιωτών στη Μακεδονία ενώ και οι αποθήκες πολεμικού υλικού δεν επαρκούσαν.

Η κατασκευή οχυρωματικών έργων στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα

Αλλά και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου δεν είχαν ακόμη κατοχυρωθεί στην Ελλάδα ούτε είχαν οριστεί τα σύνορα της Αλβανίας, για την οποία ενδιαφερόταν κυρίως η Ιταλία. Κύριος αντίπαλος της χώρας μας λογίζονταν η ηττημένη Βουλγαρία, γι' αυτό στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα ο στρατός άρχισε να κατασκευάζει οχυρά.

Σχόλιο [j2]: κατοχυρώνω - ομαι P1 : εξασφαλίζω κτ. ή κπ. από διεκδίκηση τρίτου, καταστροφή, εξαφάνιση, καταστράτηγηση κτλ.:

Σχόλιο [j3]: λογίζομαι P2 : (λόγ.) θεωρούμαι, νομίζομαι, συνυπολογίζομαι, υπολογίζομαι: Λογίζεται πλούσιος / ευτυχισμένος.

Σχόλιο [j4]: οχυρό το O38 : α. οχυρωματικό έργο που είναι περικλειστό, βασικό για την άμυνα της περιοχής στην οποία βρίσκεται: Αντιστέκεται / παραδίνεται ένα ~. Τα οχυρά του Ρουπέλ.

Ο ανταγωνισμός των Μεγάλων Δυνάμεων – Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος – Οι Κεντρικές Δυνάμεις και οι Δυνάμεις της Αντάντ (Εγκάρδια Συνεννόηση)

Στις αρχές του 20ού αιώνα αυξήθηκε ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις. Τα οικονομικά συμφέροντα της Γερμανίας την έφεραν αντιμέτωπη με άλλες χώρες, όπως η Αγγλία και η Γαλλία. Ο έλεγχος του διεθνούς εμπορίου και η κυριαρχία στα Βαλκάνια ήταν δύο από τις αιτίες που οδήγησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το καλοκαίρι του 1914. Η

Σχόλιο [j5]: ανταγωνισμός ο O17 : η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του ανταγωνίζομαι· (πρβ. συναγωνισμός, άμιλλα)· οι επιδιώξεις και οι ενέργειες εκείνων που ανταγωνίζονται, οι σχέσεις και η κατάσταση που διαμορφώνονται, όταν κάποιοι ανταγωνίζονται: Ο ~ των μεγάλων δυνάμεων.

Γερμανία, η Αυστροουγγαρία και αρχικά η Ιταλία συμμαχισαν και αποτέλεσαν τις Κεντρικές Δυνάμεις. Από την άλλη πλευρά, στις δυνάμεις της Αντάντ (Εγκάρδια Συνεννόηση) ανήκαν η Αγγλία, η Γαλλία, η Ρωσία, κατόπιν η Ιταλία και από το 1917 οι ΗΠΑ.

Η στάση των βαλκανικών κρατών – Η στάση της Ελλάδας – Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος

Από τα βαλκανικά κράτη, η Τουρκία και η Βουλγαρία εντάχθηκαν στις Κεντρικές Δυνάμεις ενώ η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ρουμανία προσχώρησαν στις δυνάμεις της Αντάντ. Στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν δύο απόψεις. Ο πρωθυπουργός της χώρας Ελευθέριος Βενιζέλος, πιστεύοντας στην τελική νίκη των Συμμάχων, υποστήριζε τη συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ. Αντίθετα, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος θεωρούσε ότι η Ελλάδα έπρεπε να κρατήσει ουδετερότητα, η οποία όμως ευνοούσε περισσότερο τις

Κεντρικές Δυνάμεις. Η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων παραιτήθηκε και η χώρα διχάστηκε. Ήταν η εποχή που ονομάστηκε «Εθνικός Διχασμός».

Η εισβολή Γερμανών και Βουλγάρων στην Ανατολική Μακεδονία - Η «Επιτροπή Εθνικής Άμυνας» - Η εκθρόνιση του βασιλιά – Η ενεργή συμμετοχή της Ελλάδας στο στρατόπεδο των Συμμάχων

Το φθινόπωρο του 1915 συμμαχικές δυνάμεις αποβιβάστηκαν στη Θεσσαλονίκη. Επίσης, το Μάιο του 1916 οι Γερμανοί και οι σύμμαχοι τους Βούλγαροι εισέβαλαν στην Ανατολική Μακεδονία. Τότε πολιτικοί του κόμματος των Φιλελευθέρων καθώς και αρκετοί απογοητευμένοι αξιωματικοί και στρατιώτες επαναστάτησαν και στη Θεσσαλονίκη ανέλαβε την εξουσία η βενιζελική «Επιτροπή Εθνικής Άμυνας». Οι αγγλικές και οι γαλλικές πιέσεις προς την κυβέρνηση των Αθηνών να εγκαταλείψει την ουδετερότητα εντάθηκαν. Τελικά ο βασιλιάς εκθρονίστηκε και εγκατέλειψε τη χώρα. Η Ελλάδα πέρασε το 1917 επίσημα στο στρατόπεδο των Συμμάχων.

Σχόλιο [j6]: εκθρονίζω -ομαι
P2.1 : απομακρύνω διά της βίας, αποπέμνω, διώχνω βασιλιά, αυτοκράτορα κτλ. από το θρόνο του, από το αξίωμά του.

Η ήττα των Κεντρικών Δυνάμεων – Η Συνθήκη των Σεβρών – Τα εδαφικά κέρδη για την Ελλάδα

Ακολούθησαν σκληρές μάχες εναντίον των Γερμανών και των Βουλγάρων, στις οποίες συμμετείχαν και Έλληνες στρατιώτες. Οι Κεντρικές Δυνάμεις ηττήθηκαν και συνθηκολόγησαν το 1918. Η Γερμανία υποχρεώθηκε να πληρώσει αποζημιώσεις, ενώ έχασε και πολλά εδάφη. Μετά τη λήξη του πολέμου η Ελλάδα είχε σημαντικά οφέλη: Με τη

Σχόλιο [j7]: αποζημίωση η **O33** : η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του αποζημιώνω. **I.** υλική και συνήθ. χρηματική επανόρθωση μιας ζημιάς ή μιας βλάβης: Δίνοω / παίρνω / καταβάλλω ~. ~ των ιδιοκτητών των οικοπέδων που απαλλοτριώθηκαν. Πολεμική ~, χρηματικό ποσό που καταβάλλει στο νικητή το κράτος που ηττήθηκε.

Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) κατοχύρωσε τα νησιά του Αιγαίου, με εξαίρεση τα Δωδεκάνησα, κέρδισε τη Δυτική και την Ανατολική Θράκη (εκτός από την Κωνσταντινούπολη) και ανέλαβε για πέντε χρόνια τη διοίκηση στην περιοχή της Σμύρνης.

▲ Η Ελλάδα μετά τις συνθήκες Νεϊγύ και Σεβρών

▲ Ο πόλεμος των χαρακωμάτων υπήρξε το χαρακτηριστικό γνώρισμα των συγκρούσεων κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

▲ Γεωγραφία που απεικονίζει τις συγκρούσεις και τις αντιπαράθεσεις των ευρωπαϊκών χωρών την περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου

▲ Το Συνέδριο της Ειρήνης, που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι το 1919, τερμάτισε τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Γλωσσάρι

Ουδετερότητα: Όταν κανείς κρατά ίσες αποστάσεις και αποφεύγει να πάρει ξεκάθαρα θέση.

Επιτροπή Εθνικής Άμυνας: Ομάδα οπαδών του Βενιζέλου, που σχηματίστηκε στη Θεσσαλονίκη με σκοπό να εργαστεί για την είσοδο της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ.

Συνθηκολογώ: Παραδίδομαι μετά την υπογραφή συνθήκης.

Συνθήκη των Σεβρών: Υπογράφηκε το καλοκαίρι του 1920 στην πόλη Σεβρ της Γαλλίας ανάμεσα στην ηττημένη Οθωμανική Αυτοκρατορία και στις συμμαχικές δυνάμεις. Η συνθήκη αυτή τελικά δεν εφαρμόστηκε, καθώς αντικαταστάθηκε από τη Συνθήκη της Λωζάννης (Ιούλιος 1923).

Σμύρνη: Πόλη στα παράλια της Μικράς Ασίας, με πολυάριθμο τότε ελληνικό πληθυσμό.